

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת כי-תבא דפים ס - סו

דרך ישרה תמצית הדף

דף ס

*שלא לשמו בעבודה אחת. *פסח בשאר השנה.

- א. פסח ששחטו לשמו ושלא לשמו פסול ובעי האם משנתנו איירי בעבודה אחת וכרבי יוסי הסובר שאדם נתפס בגמר דבריו או דאיירי בשתי עבודות ואף ר"מ מודה שנפסל. והשמועות 1. ברישא דשלא לשמו ולשמו איירי שבתחילה חשב לשמו וכן בסיפא אמרינן שלא לשמו ולשמו וקמ"ל דמתני' בעבודה אחת וכרבי יוסי, ודחי דסיפא אתי לשוחט לשמו ע"מ לזרוק שלא לשמו וקמ"ל דמחשבין מעבודה לעבודה. 2. שלא לשמו ולשמו וע"כ זהו בעבודה אחת, ודחי דזהו בשתי עבודות ונכתב אגב רישא. 3. שחטו שלא לאוכליו פשיטא דזהו בעבודה אחת, ודחי דאין ה"נ אבל אין הכרח דהרישא איירי בחדא עבודה. 4. לאוכליו ושלא לאוכליו פשיטא דזהו בעבודה אחת, ודחי כנ"ל ולא איפשיטא.
- ב. האיבעיות בפסח ששחטו בשאר ימות השנה 1. לשמו ושלא לשמו בעי האם מתכשר ע"י מחשבת שלא לשמו, ובעי למימר דפסול כמו שבזמנו לשמו לא מוציא משלא לשמו ודחי דשלא לשמו אינו בכל הזבחים, ולמסקנא כשר כיון דסתמו עומד לשמו ובכ"ז ושלא לשמו מפיק ובעי למידחי מסתמא דאוכליו ודחי דלא הוי סתמא כיון שיכולים להמשך משא"כ סתמא דלשמו. 2. בעי האם שינוי בעלים כשר כמו שינוי קדש דמכשיר לאחר זמנו ופוסל בזמנו, ואמרינן דשאני שינוי קודש שינוי בארבע עבודות ובצבור כביחיד, ובעי למימר שפסלו בגופו וישנו לאחר מיתה ונדחה דלאו דווקא, ולמסקנא פסול דנעשה כמי שאין לו בעלים.

דף סא-סב

*שחט למולין לזרוק לערלים. *מקצת טומאה בגברי ובבשר. *חילוק לשמו מאוכלין.

- א. השוחט וחי שב שלא לאוכליו או שלא למנוזיו לערלים ולטמאים פסול וילפינן ממכסת לפי אכלו תכסו, אבל מחשבת מקצתן לא פוסלת, ואם שחט למולין ע"מ שיתכפרו ערלים בזריקה לרבה כשר ולרב חסדא פסול. ומפרשינן במאי פליגי 1. ניתן ללמוד ערלות מטומאה שאינה פוסלת מקצתה ותרווייהו אינם נוהגים בכל הזבחים, ומאידך אפשר ללמוד ממחשבת פיגול דמקצתה פסלה ותרווייהו לא הותרו מכללן. 2. נאמר וכל ערל לומר שמחשבת אכילת ערלים בשחיטה פוסלת בכולה ולא במקצתה וקרא דזאת חקת הפסח אתיא למיעוטי מחשבת זריקה, לרבה דאפילו שחט כולה במחשבת זריקה לערלים כשירה דזריקה קילא שכן אין מחשבת אוכלין בזריקה, ולרב חסדא אדרבה דאפילו שחט ע"מ

שיתכפרו מולין וערלים בזריקה פסולה דזריקה חמירא שבה נקבע הפיגול, ודחי רב אשי דלמא וכל ערל משמע מקצת ערלות וקרא דזאת אתיא למימרא דרק כולה ערלות פוסלות בין בשחיטה ובין בזריקה. 3. לרב אשי איירי במחשבת ערלים שאינם מנויים, ופליגי בפסוק שנאמר וכפר עליו ומשמע למעט חבירו, לרבה ערל כשר כיון שאינו בר כפרה וכיון שהוא מחוסר מעשה מילה לא אמרינן ביה הואיל ויכול לתקן עצמו, ולרב חסדא פסול דנחשב בר חיובא הואיל ויכול להתקן וקסבר דאמרינן הואיל לחומרא, והא דפסח שעברה שנתו ושחטו שלא בזמנו לשמו כשר והוי שלמים ולא פסלינן משום הואיל ובזמנו פסול לר"א משום שנאמר זבח פסח הוא בהווייתו דווקא בזמנו.

ב. אמרינן דמקצת טומאה לא פסלה, ומפרשינן אי איירי בטומאת גברי או בטומאת בשר 1. ברישא דאמרינן שמקצת טומאה אינה פוסלת לא מדובר בטומאת גברי דא"כ מ"ט פשיטא ליה בערלה טפי מטומאה, אלא בטומאת בשר וכגון שנטמא אחד מהאיברים דהשאר נאכל. 2. בסיפא אמרינן שטומאה לא נוהגת בכל הזבחים קשיא דאינו בטומאת בשר אלא בטומאת גברי שמשלחין קרבנותיהן, ומתרצינן דשם טומאה פריך או דה"נ איירי בטומאת בשר וקאמר דבפסח אם נטמא הבשר והחלב קיים בפסח זורק את הדם משא"כ כל הזבחים. 3. בסיפא דסיפא אמרינן שטומאה הותרה מכללה וע"כ זהו בטומאת גברי, ותירץ ה"נ שם טומאה פריך, או דאיירי בטומאת בשר דפסח שבא בטומאה אף נאכל בטומאה משא"כ כל הזבחים.

ג. השוחט לשמו ושלא לשמו פסול ומאידיך לאוכליו ושלא לאוכליו כשר, והטעם דלשמו 1. פסולו בגופו. 2. א"א לברר איסורו, ולרב אשי היינו הך. 3. ישנו בצבור כביחיד. 4. ישנו בארבע עבודות.

דף סג-סה

*מולין וערלים. *שחט על החמץ. *הקרבת פסח. הדרן!

א. השוחט במחשבת מולין וערלים דעת אחרים שאם הקדים מולין לערלים כשר אבל ערלים למולין פסול, ומפרשינן מ"ט 1. אינה לשחיטה אלא לבסוף ותפוס לשון ראשון לכן הראשון חל. 2. לעולם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף וגמר בלבו למימר תרווייהו והוציא רק את הראשון, ודחי דר"מ בעי שיהיו פיו ולבו שוין גבי תרומה ונדרים. 3. ברישא ששחט סימן ראשון למולים והשני אף לערלים ובסיפא איפכא ולכן פסול כיון דמחשבת המולין אינה מעורבת בסימן הראשון דקסבר ר"מ מפגלין בחצי מתיר.

ב. השוחט פסח על החמץ עובר בל"ת שנאמר לא תשחט על חמץ דם זבחי וה"ה אם יש לאחד מבני החבורה או לכהן המקטיר. והדינים 1. אם הלחם אינו בעזרה לרבי יוחנן אינו עובר ולר"ל עובר, ופליגי להו"א בהתראת ספק וקשיא דכבר נחלקו גבי הנשבע שיאכל ככר זו היום מדוע פטור, ולמסקנא פליגי האם כשנאמר על היינו בסמוך ואף שנחלקו כבר בשוחט תודה שלחמה בבית פאגי צריכא דהכא הויא איסורא והתם משום חלות קדושה על הלחם. 2. לרבי יהודה עובר גם על תמיד של בין הערבים שנאמר זבחי ולר"ש בער"פ חייב גם על פסח שלא לשמו אפילו שפסלו, ובחזו"מ חייב על זבחים שעלו לשם חובה דכתיב פעמים זבח ודריש זבח זבחי, וכן חייב במליקה והזאה אבל לא במנחות ואיכא פלוגתא מאי קסבר בהקטרה אי הוקשה לשחיטה.

ג. סדר שחיטת קרבן פסח 1. הפסח נשחט בשלש כיתות של שלושים, דילפינן שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל ומסתפקינן האם הכוונה לשלושים בבת אחת או שלש כיתות של שלושים וניתן לצאת בחמישים שמתחלפים, והכת השלישית נקראת עצלנית דהו"ל להזדרז. 2. כאשר נתמלאה העזרה תקעו והריעו ותקעו והדלתות היו נעולות, לאביי ננעלו מעצמן ולרבא נעלו ולא סמכי אניסא, וכן פליגי גבי עקביא בן מהללאל. 3. הכהנים עמדו בשורות ובידיהם בזיכי כסף או זהב שאין להם

שולים והעבירו את הדם מכהן לכהן ע"י דנייד פורתא ומשום דברוב עם הדרת מלך. 4. קבל את המלא והחזיר את הריקן, משום דאין מעבירין על המצוות. 5. פליגי אם שופך את הדם או זורקו דיליף מבכור, וטעון יסוד בגז"ש זריקה מעולה. 6. כמעשהו בחול כך בשבת אלא שהדיחו את העזרה שלא ברצון חכמים, והיינו להו"א דלא כר"א שמחייב חטאת על כיבוד, ולמסקנא אף דלא כחכמים דאף אם כיבוד הוא רק מדרבנן מיהו התיירו במקדש רק שבות הצריכה. 7. לרבי יהודה היה נוטל כוס מדם התערובות וזרק, ואיירי שידעו שנשפך מהכלי אגב זריזותיהו, וקסבר דם התמצית בכרת ואף שלא מכפר מיהו סובר שאין דם מבטל דם. 8. הטעם שפקקו את העזרה, לרבי יהודה כדי למלא כוס מדם התערובות ולחכמים שבח לבני אהרן שילכו עד ארכובותיהם בדם, וההליכה להו"א להקרבה ודחי דאפילו שאין חציצה בדם בגדיהם מתלכלכים ובעינן מדו בד, אלא להולכת איברים לכבש ולמסקנא להולכת עצים למערכה שאינה עבודה והשאר הלכו על גבי אצטבאות. 9. תולין ומפשיטין ע"י אונקליות ברזל בכתלים, או מקלות דקים ומפשיט עם חבירו, ובער"פ שחל בשבת דעת ר"א דהוי מוקצה ומניח ידו על כתף חבירו ותולה ומפשיט. 10. קורעו לקרבן והוציא את אימוריו ונתנו בכלי להקטירו ע"ג המזבח. 11. בחל ער"פ בשבת חיכו למוצ"ש שיוכלו לצלות את פסחיהן, ושהו בהר הבית ובחיל ובמקומן, ואח"כ נטלו את הפסח בעורו והפשיטוהו לאחוריהן.

הלכן עלך פרק חמישי! פרק פשי – אלו דברים

סוף פרק סו

*ער"פ בשבת. *דחיית שבות לפסח. *יהירות וכעס.

א. דיני הקרבת הפסח כשחל בשבת 1. פסח דוחה שבת להו"א בק"ו מתמיד דדחי שבת שנא' על עולת התמיד, ודחי דזהו ק"ו פריכא דתמיד הוא תדיר וכליל, ולמסקנא בגז"ש מועדו מתמיד של שבת שדוחה. 2. הבאת הסכין ע"י תחיבה בצמר או בין הקרנים דהוי שבות כלאחר יד במקום מצוה, ואינה עבודה בקדשים דמקדיש בעזרה, ושרי להקדיש בשבת בחובות שקבוע להם זמן. 3. מיחוי הקרבים דוחה שבת והיינו שמנקבין בסכין או מוציא ממנה את הליחה כדי שלא יסריחו, אבל הדחת קרביו לא דוחה. 4. הקטרה דוחה שבת משום דחביבה מצוה בשעתה, אבל צלייתו לא דוחה שבת. 5. חתיכת יבלתו אמרינן הכא דהוי שבות ולא דוחה ומאידך בעירובין אמרינן חותכין יבלת במקדש אבל לא בכלי, ומתריצין תרוייהו ביד והכא בלחה ואסור אבל התם שרי ביבשה, או דתרוייהו בלחה והתם דשרי איירי ביד והכא בכלי לכן אסור אבל יבש שרי משום דפריכא.

ב. שבות כגון הרכבת הקרבן והבאתו אינם דוחין שבת ולרבי אליעזר דוחין, והראיות 1. אם שחיטה שהיא מדאורייתא דוחה שבת ק"ו שבות, ורבי יהושע דחהו מיו"ט שהותר מלאכה ותחומין אסירי דקסבר שמחת יו"ט מצוה ולר"א היא רשות. 2. ביו"ט הותרה מלאכת רשות ולא הותרה שבות שעמה ק"ו לשבת שהותרה רק מלאכת מצוה דלא נתיר שבות טעמה, ולר"א שבות דמצוה עדיפא ולא גזרו בה. 3. לר"א אם מכשירי מצוה שלאחר שחיטה דוחים שבת אף שהמצוה כבר נעשתה ק"ו למכשירין דלפני שחיטה, ודחי שמא ימצא הזבח פסול וקשיא א"כ אף לא ישחטו, אלא הא דהמכשירין של לאחר שחיטה דוחים כיון שהשחיטה כבר דחתה את השבת. 4. הזאה היא מצוה ושבות ואינה דוחה את השבת, ולר"א אף הזאה צריכה לדחות שבת. 5. ר"ע הקשה נילף ששחיטה אינה דוחה שבת ק"ו מהזאה ור"א דחהו א"כ עקרת מה שנאמר במועדו אפילו בשבת ולר"ע אין מועד למכשירין כיון שניתן לעשותם מלפני שבת, משום שר"ע קיבל מר"א שהזאה אינה דוחה שבת ור"א להו"א לימדו שתרומה לא דוחה שבת ולמסקנא גמריה איתעקר ור"ע ניסה להזכירו, והלכה כר"ע שמכשירין לא דוחים שבת בין בפסח דאיכא כרת ובין במילה שנכרתו עליה י"ג כריתות.

ג. העונש על המדות 1. כל המתיהר, חכמתו מסתלקת מהלל שהקניט את בני בתירא על שלא ידעו דין ער"פ שחל בשבת ולבסוף שכח כיצד מביאים את הסכין לעזרה, ונבואתו מסתלקת מדבורה שאמרה עד שקמתי דבורה ואח"כ אמרה עורי עורי דבורה. 2. כל הכועס, חכמתו מסתלקת ממשה שקצף על שהחיו את הנקיבות ובשל כך הלכות טהרה נאמרו ע"י אלעזר בשמו, נבואתו מסתלקת מאלישע שכעס על יהורם והוצרך למנגן, ומורידין מגדולתו מאליאב שכעס על דוד וכתוב עליו כי מאסתיהו מלמלך.

שאלות לחזרה ושינון

- א. מדוע לאחרים הקדים ערלים למולין פסול ואיפכא כשר (3)
- ב. דיני השוחט פסח על החמין ומ"ט (2)
- ג. סדר שחיטת קרבן פסח (11) הזרן! פרק ששי-אלו דברים
- א. האם משנתנו איירי בעבודה אחת או בשתים, והשמועות (4)
- ב. האיבעיות בפסח ששחטו בשאר ימות השנה (2)
- א. המוח' בשחט למולין ע"מ שיתכפרו ערלים בזריקה, ובמאי פליגי (3)
- ב. מקצת טומאה לא פסלה איירי בגברי או בבשר (3)
- ג. החילוק בין לשמו לבין לאוכליו (4)
- א. דיני הקרבת הפסח כשחל בשבת (5)
- ב. המוח' בדחיית שבת על שבות לצורך הפסח והראיות (5)
- ג. העונש על יהירות וכעס (2)
- א. דף ס
- א. דף סא-סב
- א. דף סו
- א. דף סג-סח

יצאן לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות
חולין	בבא מציעא	שבת
בכורות	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב	סוכה
כריתות-מעילה	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	מגילה-פורים
נדה	מכות שבועות	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א עם מדרש,
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ך	גיטין
	זבחים	קידושין
		סימני הדף, ותוספתא

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל- סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד- שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע- על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי זון ישוה- כיצד ללמוד לשונן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה- לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים- סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~46~